

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Munere Concionandi, Exhortandi, Catechizandi - Continens non tantùm praecepta ad artem concionandi discendam accomodata, sed etiam Ideas & Conceptus practicos pro Concionibus in Festis B. V. & SS. Dedicationis, Patrocinij, Novi Anni, Paschatis, Parasceves; item in Primitiis Sacerdotum,

...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Fons IV. Ex Mediis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48347](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48347)

nam DEI per portam ferream ultrò apertam. Itaque cum
tueri possit, ne etiam defunctus in istum carcerem con-
iutus sit. Excitandi Auditores, ut sine intermissione pro illo
orant, ut sic & ipse per Angelum è carcere educatur.

XIX. Ex occasione Thematis. *Fer prandium quod
habes in Babilonem Danieli, qui est in lacu leonum.* Daniel. 14.
Dici potest purgatorium verè dici posse locum leonum, cò
quod animæ ibi sedeant inter cruciatus, & gravissima fame,
sua desiderio Beatitudinis vexentur, ac proinde Angelos suos
Custodes apprehendere nos in vertice, excitando nos ad mi-
sericordiam & suadendo, ut bona opera, quæ pro nobis ipsis
paraveramus, ipsis transcribamur & portemus. Quàm pro-
inde celeriter ac prompta mente descendere ad ipsas cum An-
gelis debeamus, & dicere: *Serve DEI, tolle prandium* (vel au-
xilium) *quod tibi misit DEVS.* Et respondebunt illæ haud
subito: *Recordatus es mei DEVS, & non dereliquisti diligentes*
me. Applicatio ad defunctum non erit difficilis.

XX. Ex occasione Thematis. *Tunc Nabuchodonosor
repletus est furore & præcepit, ut succenderetur ignis septuplum,
quam succendi consueverat Dan. 7.* Dici potest, Regis nomine
accusato DEUM iratum intelligi; Fornacis autem nomine
purgatorium, quod, ut S. Bonav. Ser. 3. de mortuis ait, septu-
plum, id est, universaliter ac ius urit, quàm aliquis ignis, vel
aliqua pena præsentis vitæ; Per tres pueros autem DEVM
benedicentes rectè intelligi animas, ut quæ nil aliud in for-
nace illa faciunt, nisi DEUM benedicere; Quare nil aliud
superesse! quàm ut nunc aliquis veniat similis Filio DEI (id
est misericors, sicut Pater in cælis) & suo auxilio excutiat
flammam ignis de fornace, & faciat medium fornacis, quasi
ventum roris flantem; Ad quod proinde officium assumen-
dam erunt Auditores Excitandi.

FONS IV.

Ex Mediis.

EX hoc fonte plurimi etiam conceptus desumi possunt,
tot scilicet, quot media suppetunt ad animas liberandas,
etque vel ideo etiam aptior ad Exhortationes habendas, quia
medium per aptam aliquam similitudinem proponi & deduci
potest.

potest. Modò in his & aliis similibus exhortationibus semper studeat Exhortator, ut aliquid ad laudem defuncti pertinens inferatur, quo ostendatur, dignus esse, ut per tale medium ei succurratur.

Itaque I. Ex occasione Thematis. *Quandoque Spiritus Domini malus arripiebat Saul, David tollebat citharam & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & levius habebat.* Reg. 16. Dici potest per Spiritum domini malum intelligi Diabolum; animas in purgatorio cruciantem; per David ipsum Christum; hic enim est coram DEO pulcher aspectu, decoraque facie, & nimis dilectus; per cytharam autem Eucharistiam, quia hæc per Anagramma idem significat, ac cithara JESU. Per Servos denique Saulis, qui addiderunt & constituerunt David significari pios Christianos, qui vel Communionem vel Sacrificium missæ offerunt pro defunctis; unde ostendendum erit, quàm profit hoc medium liberandis animabus purgantibus; atque ad illud adhibendum Auditores Excitandi. vid. *die heilsame Kurgweil* fol. 37.

II. Ex occasione Thematis. *Sume citharam, circumcivitatem.* II. 23. Narrari potest fabula de Orpheo, Eurydicem uxorem suam ab inferis per citharam suam reducente. Aut de Ansberta maritum suum per citharam ex Turcæ manibus eripiente. Ut P. Jacobus Biderman in suis acroamatibus narrat; & per citharam Eucharistia intelligi, tum propter supra dictum anagramma; tum quia loco corporis citharæ quantitas Eucharistica sine substantia existens; loco fidium verò majorum attributa divina, (puta omnipotentia, Sapientia, bonitas, immensitas, immortalitas) minorum verò virtutes in eadem Eucharistia eluentes (puta humilitas, Charitas, obedientia, zelus gloriæ DEI, Patientia) intelligi possunt; Vel si placer, etiam oratio citharæ comparari potest, juxta illud Ps. 42. *Confitebor tibi in cythara DEVS, quare tristis es anima mea (defuncti scilicet) & quare conturbatus (lachrymis & clamoribus tuis.) Spera in DEO quoniam adhuc confitebor tibi, (orans pro te) salutare vultus mei DEVS meus.* Excitandi proinde Auditores, ut sumant citharam, & sonare incipiant, nec dubitent, quin animam a sepepinitam efficacius multò, quàm Orpheus Eurydicem sint liberaturi.

III. Ex occasione Thematis. *Panem & vinum super sepulchrum Iusti constitue.* Tob. 4. Dicitur potest, esse laudabilem consuetudinem in aliquibus locis, ut super sepulchro defuncti per aliquot dies cibus & potus constituatur, & postea pauperibus dividatur. Hunc morem autem tanto constantius erga defunctos observandum, quanto melior occasio offertur, præstantissimum panem corporis, & vinum sanguinis Christi offerendi, quantoque avidius illum animæ desiderant, utpote præ aliis mediis utilem ad liberationem citius procurandam. Hinc cum quidam alicui aliquot Sacrificia post mortem persolvenda promississet, & legere neglexisset, mortuus apprensus graviter de fide non servata questus est; Cumque alter diceret, se multa alia opera pro eo obtulisse, clamavit defunctus: Sanguinem, sanguinem exposco. Certe & Joannes de Alvernia post factam in sacro consecrationem vidit animas velut flammæ ex igne copiosè sursum evolantes uti Dauroltius in catech. histor. c. 8. rit. 21. ex 6. Rectè ergo quidam animas sic loquentes introduxit.

Wir leyden grosse Hungers-Noth /
Ach Speißt uns mit der Engel-Brod !
Sehr durstig macht uns diese Bluth /
Ach träncket uns mit Christi Bluth !

Ostendatur subindè, quanto desiderio & devotione defunctus frequenter hunc panem & vinum in vita sumpserit, quantoque adeò vehementius desiderium eorum nunc sit habituras.

IV. Ex occasione Thematis. *Venite post me, faciam vos piscatores hominum.* Matth. 4. Dicitur potest, esse quidem commune proverbium. Per pisces & aves multi periére Scholares:

Durch Fischen/und durch Vogel fangen/
Ist mancher Student zu grund gangen.

Verum artem piscandi animas defunctorum esse non modò non noxiam, sed summè salutarem ad salutem obtinendam. Itaque ostendatur, primò, quæ instrumenta ad hanc piscationem sint necessaria, scilicet intentio velut virga, per quam esca porrigatur: funiculus triplex Charitatis erga DEUM, proximum & seipsum qui proindè difficulter rumpitur. Hamus

Instruct. VII.

Ff

mus

mus duplex iustitiæ & misericordiæ divinæ: Esca varia bonorum operum orationis, Eleemosynæ & jejunij. 2. Quod per hanc piscationem tales pisces attrahantur, qui in ore habebant staterem, quo totum debitum suum homo possit persolvere, atque adeo se & animas à purgatorii pœnis liberant. Itaque excitandi Auditores, ut sibi illud Christi imperium Matth. 16. applicent: *vade ad mare (Purgatorii) & munda hamum, & eum piscem, qui primus ascenderit, tolle, & apertis visceribus eius invenies staterem (charitatis divinæ) & illum sumens da eis pro me & te.* Proderit hunc in finem narratio Historiæ de puero super sepulchrum matris orante, qui visus est aureo hamo, & fuviculo argenteo pulcherrimam animam extrahere, uti in Spec. Ex. d. g. ex 143. refertur. vid. in der heylsamten Kurgweil à fol. 9. usque ad 26.

V. Ex occasione Thematis. *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis solvantur.* 2. Matth. 11. Dici potest aliquos solere ad pisces capiendos appendere pro esca pilulas, ex variis aromatibus confectas, utpote, quas mira aviditate à piscibus devorari. simulquæ hamum attrahi experientia doceat; simile medium autem pro animabus piscandis adhibendum, scilicet Globulos rosarii seu orationem Dominicam, & salutationem angelicam; has enim pilulas, utpote ex præstantissimarum virtutum, encomiorum & petitionum aromatibus compositas ab ipso Christo & Ecclesiæ miram vim habere, ad animas defunctorum ex purgatorio extrahendas. Hinc non semel easdem ipsamet animæ expetierunt, certè Conradus de ospida, cum pro anima auxilium ab eo poscente orationem Dominicam recitasset, audivit rogantem, ne desisteret ab hac oratione, neque enim explicari posse, quantum inde solatium conciperet; paulò post verò gloriosa apparens summas pro collato orationis beneficio gratias egit. Hinc meritò quidam sepulchris suorum amicorum hos versiculos inscribi curaverunt.

*Hie lig ich/und schrey über sich/
Geh nicht für über/beth für mich.*

Ostendatur subindè (si cum veritate dici queat) quanto potè etiam defunctus semper orationis fuerit studiosus, quam diligenter & constanter pro defunctis oraverit, quàmque adeò mereatur, ut similem misericordiam ipse quoque experiat.

Introduci proinde potest ad suos amicos sequentia su-
spira emittens.

Seht/wie es mir so übel geht/

Ach helfst mir doch durch viel Gebeth:

Vide in der heylsamen Kurgweil fol. 27.

VI. Ex occasione Thematis. Ego Daniel lugebam trium hebdomadarum diebus, & posui faciem meam ad dominum DEUM meum, rogare & deprecari in ieiuniis sacco & cinere. Dan. 10. Dicit potest videri Daniele suo Exemplo confirmare, iam olim viguisse salutarem consuetudinem, trigessimam pro defunctis celebrandi, & in frequentibus assiduisque precibus infumendi; Multum enim valet deprecatio iusti assidua. Jac. 5. Sed & ipse DEUS hunc morem approbasse & commendasse videtur, dum Danieli dicto modo oranti dixit: Noli metnere Daniel, quia ex die primo, quo posuisti cor tuum ad intelligendum, ut te affligeres in conspectu DEI tui, exaudita sunt verba tua. Itaque Excitandi Auditores ad tam salubrem consuetudinem retinendam, & orationem per 30. dies continuandam, memores, quantam sollicitudinem & charitatem defunctus non solum per 30. dies, sed forte etiam annos pro eorum commodis promovendis impenderit.

VII. Ex occasione Thematis. Conclude eleemosynam in fovea pauperis, & hæc pro te exorabit ab omni malo Eccl. 20. Dicit potest inter alia media ad pisces capiendos etiam sanguifugas adhiberi; Eas verò in spiritali piscatione animarum præ reliquis mediis salutare esse; intelligi autem per illas Eleemosynam, utpotè per quam nimie divitiæ, sicuti per sanguifugas nimius sanguis extrahitur; De cujus proin efficacia affertur in primis potest testimonium Eccl. cap. 3. dicens: ignem ardentem extinguit aqua, & Eleemosyna resistit peccatis, & DEVS prosector est eius, qui reddet gratiam. Deinde S. Chrysost. S. 9. super Matth. memorabilis hæc sententia; Eleemosyna amica DEI consistit & semper ei propinqua est, pro quibuscunque maluerit, facile munus gratia impetrat, vincula peccatorum ipsa dissolvit, fugat tenebras, extinguit ignem. Hinc cum multa fiducia porta cali aperiuntur, & veluti Regina intrante nullus Custodum qui assunt, audet dicere: Quæ es tu? vel unde? Sed omnes eam à Regione suspiciunt. Ad hanc

proinde Eleemosynam Excitandi Auditores illis S. Tobie cap. 4. verbis. *Quantum potueris, esto misericors; si multum tibi fuerit, abundanter tribus; si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude.* Coronat DEVS voluntatem, inquit S. Augustinus in Pl. 103. ubi non inveni facultatem; nemo dicat: *Non habeo; Charitas de Sacculo non erogatur.* Claudatur postea Exhortatio ostendendo, quod implenda suo tempore sit altera pars, sententia citata: Et hæc probe exorabit ab omni malo, nempe peccati, infirmitatis, infortunii, malæ mortis, purgatorij. vide in der heylamen Surquol fol. 52. ubi in fine junguntur duo versus, qui pro Epilogo adhiberi possunt: Nempe.

Seht/wie die Flammen schlagen auß;

Ach durch Almosen helfft uns drauß!

VIII. Ex occasione Thematis. Tollens autem Respha filia Aia cilicium, substravit sibi supra petram ab initio mentis, donec stillaret aqua super eos de celo; & non dimisit avus lacere eos per diem, neque bestias per noctem 2. Reg. 21. ostendi potest, quomodo ultimum charitatis officium defuncto præstari debeat; quid enim per suspensos filios Saulis aliud intelligitur, inquit Thomas Cantipratanus lib. 2. Apum. Nisi animæ in purgatorio excruciatæ. Has Respha, id est, fidelis amicus juvare debet vigiliis, vel labore initio messis, hoc est, defectus vitæ in morientibus, secundum quod Eccl. cap. 3. dicitur: *super mortuum plora; defecit enim lux eius.* Has ab avibus & bestiis, hoc est, Tortoribus Dæmonibus lacerari non sinas exorando suppliciter DEUM, nec à labore cessare donec stillet aqua de celo super infectos & pietate divina eas confidas liberatas; Ita ille. Unde applicatio facilis ad defunctum, tantòque magis impelli possunt, ad hoc obsequium Auditores, quantò magis eidem quocunque titulo conjuncti extiterunt.

IX. Ex occasione Thematis: Scitote, quoniam ex audientibus Dominus preces vestras si manentes permanjeritis, in rebus & orationibus in conspectu Domini Judit. 4. Dici potest, videtur animas purgantes similes illi Lunatico, de quo Matth. c. 17. ait, quod Pater eum Christo offerens dixerit: Domine miserere Filio meo, quia Lunaticus est, & malè patitur, nam sæpè cadit in ignem & crebrò cadit in aquam. Et obruli eum Discipuli

nia, & non potuerunt eum curare; Nam & hæ animæ utique graviter cruciantur, & in ignem vehementissimum, & aquam profundissimam tribulationum ceciderunt. Unde clamant cum S. Davide Ps. 68. *Salvum me fac DEVS, quoniam intraverunt aqua usque ad animam meam: veni in altitudinem maris, & tempestas demersit me: laboravi clamans: rauca facta sunt fauces mea.* Et si verò etiam multis interdum offerantur liberandæ per orationes; non possunt tamen eas liberare, quia hoc genus Dæmoniorum non ejicitur, nisi in oratione, & jejuniis, præcipue generali sive abstinencia à peccatis. Hinc de Filio quodam in Spec. Exempl. V. Defuncti legitur, qui triginta annis pro Patre defuncto constanter oraverat, nec tamen eum liberare poterat, quia semper in peccato mortali preces offerebat. Ergò curandum, ut DEUS dicere possit, quod Danieli cap. 10. dixerat, olim: *Ex quo posuisti cor tuum ad intelligendum, ut te affligeres in conspectu DEI tui, exaudita sunt verba tua.* Ostendendus proinde modus afflictionis variæ, spiritualis scilicet, per abstinenciam à peccato, & vindictâ inimicorum; compressionem inordinatorum desideriorum; & corporalis per abstinenciam, & patientiam in sufferendis miseriis corporalibus.

X. Ex occasione Thematis. *Sub umbra illius, quem desideraveram sedi, & fructus eius dulcis gutturi meo.* Cant. 2. Dici potest, et si hæc verba Communiter ad Christum & Ecclesiam applicentur; meritò tamen posse etiam animabus purgantibus applicari, ita ut illæ quoque fateantur, se non modicum levamen æstus nimij ab auxiliatoribus sentire, fructumque eorum, quem de operibus suis, illis applicant, dulcem gutturi suo esse. Hinc ostendendum, quomodo quis fructum operum suorum pro animabus applicare possit, quantæque dulcedo seu solatium ex iis in animas redundatura sit. Vide die heylsame Kurzweil fol. 77. ubi reperies sequentes versus ad eundem finem factos.

Nach Gottes Angesicht seufften wir/
Ach durch gut Werk macht auff die Thür!

XI. Ex occasione Thematis. *Facite vobis amicos de Mammona iniquitatis, ut, cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.* Luc. 6. Dici potest, per Mammonam iniquitatis

tatis rectè intelligi posse Indulgentias, quæ animabus applicari possunt hæ enim vera Mammona iniquitatis dici queant quatenus sunt divitiæ ad debita, per iniquitates contracta dissolvenda ordinatæ. Ostendatur proinde, quàm efficax medium ad animas citò liberandas sint Indulgentiæ, præcipuè plenariæ. Demonstratur dein, quàm frequentes occasiones habeant Auditores ad ejusmodi Indulgentias defuncto applicandas; Præsertim si sunt Congregationi Rosarii inscripti, quàmque adeò multos amicos sibi facere possint perejusmodi Indulgentiarum applicationem. Vide *heptameron Rurgweiss* fol. 85.

XII. Ex occasione Thematis: *Pater Abraham, miserere mei, quia crucior in hac flamma.* Luc. 16. ostendi potest. 1. quàm gravis & vehemens sit ignis purgatorij, ita ut secundum Cæsarium Arelatensem hom. 7. durior sit, quàm quod potest pænarum in hoc sæculo aut videri, aut cogitari, aut sentiri: Secundum S. Hieronymum & aliorum sententiam sola diuturnitate ab infernali igne differat. 2. Ostendatur quibus mediis extingui possit hic ignis, scilicet iisdem, quibus ignis materialis extingui solet, nempe aquis lachrymarum piarum & utilium, sanguine Christi copiosè affuso, lacte, id est, B. Virginis patrocinio ipsis animabus impetrato, aut Reliquias Sacras, id est, pia Deo quæ grata opera in flammis proijciendo. Imitentur proinde Auditores ad aliquod ex his mediis applicandum.

XIII. Ex occasione Thematis. *Quis eris ex vobis homo, qui habet ovem, & si ceciderit hæc sabbathis in foveam, nonne tenebit & levabit eam?* Matth. 12. Dicitur potest, quàm horrenda sit fovea, in quam inciderunt animæ purgantes; ita ut merito clament: *Foderunt foveam animæ meæ; & ex illa opem nostram invocent, sicut olim Joseph in cisterna constitutus.* Cavendum itaque, ne, si petitam opem non feramur & nos in eandem conjecti dicere cogamur cum Fratribus Joseph. Gen. 42. *Merito hæc patimur, quia peccavimus in Fratrem nostrum, videntes angustiam animæ illius, dum deprecaverunt nos, & non audivimus.* Idcirco venit super nos ista tribulatio. Itaque ostendendum erit, quomodo animas ex hac fovea educere possimus, scilicet porrigendo scalam SS. Sacrificij, per quam DEUS descendit ad nos, & nos ad illum. 2. Funiculum

Rosa-

Rosarij aut aliarum similium precum porrigendo. 3. Porrigendo manum per largitionem Eleemosynæ. 4. Projiciendo arbores aut alias similes materias, uti fossæ impleri & per eas aditus ad muros fieri solet. Quo modo etiam Elephantis socios in foveam lapsos liberare dicuntur. Possunt autem per has arbores intelligi bona opera. Mortificationis, obedientiæ, charitatis aut aliarum virtutum, vide Fab. tr. de fest. in commem. Anim. eo. 6.

FONS V.

Ex Impedimentis.

EX hac fonte etsi parcius sumenda sit materia pro Exhortationibus, utpotè non adeò copiosa, tamen negligi non debet, cum multum profit ad falsas opiniones de animarum statu eximendas.

Itaque I. Ex occasione Thematicis: *Ipse Sathanas transfiguravit se in Angelum lucis.* 2. Cor. 11. ostendi potest, quanto pere Dæmon conetur impedire liberationem animarum, eumque in finem recitari pulchra Historia de S. Theobaldo Episcopo, qui 30. Missas ab anima petitas pro sui liberatione, nunc per fictitium incendium; nunc per discordiam inter cives confictam; & tandem per ludicram civitatis oppugnationem à Sacrificio offerendo impedire conatus est, uti in Spec. Exemp. d. 8. Ex. 64. videre est. Exponenda ergò similia impedimenta, scilicet Amor proprii commodi, amor amicorum; & amor peccatorum in periculo suæ salutis existentium, quæ proindè omnia impedimenta ut Auditores fortiter rejiciant; animandi erunt. Vide die heylsame Kurzweil.

II. Ex occasione Thematicis. *Quid prodest homini, si universum mundum lucretur, Anima vero sua detrimentum patitur?* Matth. 16. Dici potest, hunc esse potissimum astum, quo Dæmon multos illaqueare, & ab auxilio animabus ferendo impedire conatur. Quod scilicet Charitas à se ipso incipiat: quod nemo bonus sit, qui sibi nequam est. Unde ostendendum primò, quod non agant contra charitatem, quia juvando animas, certius, abundan-